

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 311/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. Z. N., K., zastúpenej advokátkou JUDr. A. L., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 197/1992 a jeho rozsudkom z 15. marca 2010 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 180/2010 a jeho rozsudkom z 27. januára 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. Z. N. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. apríla 2011 doručená sťažnosť MUDr. Z. N., K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 197/1992 a jeho rozsudkom z 15. marca 2010 a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 180/2010 a jeho rozsudkom z 27. januára 2011.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom z 8. septembra 1989 podaným vtedy Mestskému súdu v Košiciach domáhala vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Vo veci samej rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 34 C 197/1992-267 z 15. marca 2010. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd rozsudkom č. k. 4 Co 180/2010-321 z 27. januára 2011 rozhodol tak, že napadnuté rozhodnutie okresného súdu potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľky rozsudkom tak okresného súdu, ako aj rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Svoje tvrdenia sťažovateľka odôvodnila takto:

«Krajský súd v Košiciach sťažovateľke doručil vyjadrenie odporcu k jej odvolaniu zo dňa 11. 06. 2010 a súčasne listom zo dňa 20. 01. 2011, ktorý jej bol doručený dňa 27. 01. 2011 ju vyzval k vyjadreniu sa k nemu v lehote 10 dní. Sťažovateľka lehotu k písomnému vyjadreniu dodržala a dňa 04. 02. 2011 doručila Krajskému súdu v Košiciach svoje stanovisko k vyjadreniu odporcu zo dňa 11. 06. 2011. Krajský súd v Košiciach nemal ale najmenší záujem na oboznámení sa s názorom sťažovateľky, keďže už dňa 27. 01. 2011 o veci rozhodol. Aj keď rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 4 Co/180/2010-321 zo dňa 27. 01. 2011 má 20 strán, jeho odôvodnenie je veľmi strohé, neodborné, nepresvedčivé a ani okrajovo sa nedotklo tvrdení sťažovateľky uvedených v odvolaní.

Sťažovateľka považuje rozhodnutie prvostupňového súdu za nezákonné a tým, že rozsudok Krajského súdu v Košiciach sa zákonným spôsobom v odôvodnení nevysporiadal s jej tvrdeniami o protizákonnosti prvostupňového rozhodnutia, považuje aj napadnutý rozsudok Krajského súdu za nezákonný, ktorým konajúci súd porušil jej ústavné práva...

Manželstvo účastníkov konania bolo rozvedené rozsudkom Mestského súdu v Košiciach sp. zn. 24 C/771988-77 zo dňa 04. 10. 1988 a právoplatnosť nadobudol dňa 04. 04. 1989. Rozsudkom Mestského súdu v Košiciach sp. zn. 20 C/425/1989-89-7 zo dňa 15. 05. 1989 bolo zrušené právo spoločného užívania účastníkov konania k bytu nachádzajúcim sa v K. na ulici... s tým, že byt bude naďalej užívať navrhovateľka ako členka družstva. Odporcovi právo užívať byt zaniká a je povinný byt vypratať do 15 dní po právoplatnom a vykonateľnom rozhodnutí národného výboru o tom, že mu bol pridelený náhradný byt alebo poskytnuté náhradné ubytovanie. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 31. 10. 1989.

Z uvedeného sťažovateľka vyvodzuje, že v danom prípade súdy pochybili, ak tento prípad posúdili podľa právnych predpisov platných v čase rozhodovania súdu. Prax súdov v súčasnom období je taká, že všeobecnou cenou členského podielu v bytovom družstve je cena, za ktorú je možné v danom mieste a čase nadobudnúť členské práva a povinnosti k bytu porovnateľnej veľkosti, polohy, vybavenia, veku a pod. Členstvo v bytovom družstve, na rozdiel od iných typov družstiev má konkrétny obsah v tom smere, že práva a povinnosti člena družstva sú spojené s jednotlivým, presne špecifikovaným bytom. Pokiaľ sa potom členské práva a povinnosti prevádzajú, prevádza sa vo svojej podstate právo dispozície ku konkrétnemu bytu, ktorý však zostáva vo vlastníctve družstva, voči ktorému má i nový člen povinnosti. Vzhľadom na to možno za trhovú cenu členského podielu v bytovom družstve pokladať cenu, za ktorú je možné v konkrétnom čase a mieste nadobudnúť členské práva a povinnosti k bytu porovnateľnej veľkosti, vybavenia, polohy a pod. Preto aj v súčasnosti sa už členský podiel nevyporiadava podľa účtovnej zostatkovej hodnoty členského podielu, ale podľa všeobecnej ceny bytu. Tento právny záver má ale svoju oporu v § 230 Obchodného zákonníka, na základe ktorého je každý člen družstva oprávnený s členskými právami a povinnosťami v družstve voľne nakladať a družstvo prevod členských práv a povinností na treťiu osobu berie len na vedomie. Sťažovateľka má za to, že ak prvostupňový súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že „tento právny názor bol vývojom prekonaný“ nie je správny, nakoľko došlo k zmene právnych predpisov, ktoré mali vplyv na rozhodovaciu prax súdov, ktorá by ale v žiadnom prípade nemala byť aplikovaná na daný prípad.

Právo osobného užívania bytu... v K. účastníkom konania zaniklo v roku 1989, od 31. 10. 1989 sa užívateľkou bytu a výlučnou členkou v družstve stala sťažovateľka. Len jej právo osobného užívania bytu sa s poukazom na ust. § 871 ods. 1 zák. č. 509/1991 Zb.

transformovalo na nájom a vôbec nedošlo k zmene na spoločný nájom bytu. Stanovovať hodnotu bytu ku dňu vyporiadania BSM súdom považujeme za bezpredmetnú. Krajský súd sa v napadnutom rozsudku s uvedeným názorom sťažovateľky žiadnym spôsobom nevysporiadal, ale súčasne ani nevyslovil svoj názor, na základe akých právnych predpisov sa vyporiadáva cena nájomného bytu...

Sťažovateľka má za to, že ak spoločné členstvo v družstve účastníkom konania zaniklo ku dňu 31. 10. 1989, k uvedenému dňu sa má hodnota členského podielu aj vyporiadať. Podľa vyjadrenia SBD II Košice zo dňa 03. 12. 1998 zostatková hodnota členského podielu bola 26. 357,10 Sk. Určenie ceny členského podielu v družstve k 31. 10. 1989 znaleckým posudkom č. 02/2009 znalca Ing. S. S. zo dňa 19. 01. 2009 na sumu 2.072.669,- Sk je v rozpore so zákonom. Úlohou znalca bolo určiť všeobecnú hodnotu bytu... ku dňu rozvodu, podľa cien platných v čase vypracovania znaleckého posudku. Prvostupňový súd tvrdí, že pre jeho rozhodnutie bola rozhodná cena nehnuteľnosti podľa stavu ku dňu rozvodu v cenách ku dňu rozhodnutia súdu. No ani jeden z jeho rozhodných skutočností nebral do úvahy. Znalecký posudok č. 02/2009 obsahuje fotodokumentáciu bytu a pri stanovení ceny bytu znalec vychádzal zo zhodného bytu. V roku 1989 nebolo štandardom v bytoch mať plastové oká, plávajúce podlahy, vykachličkovanú kúpeľňu ani omietky a pod. Aj táto podľa názoru sťažovateľky zjavná nesprávnosť, ušla pozornosti Krajského súdu v Košiciach a nepovažoval za potrebné ju v odôvodnení rozsudku právne zargumentovať...

Odvolačný súd arbitrárne rozhodol o návrhu sťažovateľky tým, že svoje právne závery riadne neodôvodnil. Odvolačný súd sa obmedzil vo svojich záveroch na konštatáciu výsledkov jeho hodnotenia bez logického vysvetľovania zistených skutočností s použitím súvisiacich právnych ustanovení. Rozhodnutie odvolacieho súdu je tak nepresvedčivé a popiera základné princípy spravodlivého procesu. Z rozsudku odvolacieho súdu nie je zrejmé, prečo si osvojil právne posúdenie veci prvostupňovým súdom, zvlášť ak podľa § 157 zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v platnom znení, je uložená povinnosť náležitého odôvodnenia rozhodnutia, teda z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. V prípade, ak právne závery súdu v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich žiadnej nožnej interpretácii odôvodnenia

súdneho rozhodnutia nevyplývajú, je potrebné takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Sťažovateľka poukazuje ešte na ďalší nezákonný postup prvostupňového súdu v tomto súdnom konaní. Sťažovateľka pri podaní odvolania proti rozsudku Okresného súdu Košice I. sp. zn. 34 C/197/1992-267 za dňa 15. 03. 2010 dňa 17. 05. 2010 uhradila súdny poplatok za odvolanie vo výške 66,- €. Prvostupňový súd ju uznesením sp. zn. 34 C 197/1992 zo dňa 24. 05. 2010 vyzval v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia zaplatiť súdny poplatok za odvolanie vo výške 2.078,50 €. Sťažovateľka súdom vyrubený súdny poplatok za odvolanie uhradila z dôvodu urýchlenia konania (keď súdu rozhodnutie o veci trvalo 21 rokov) a pocitu nezáujmu prvostupňového súdu o zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a jej oprávnených záujmov. Uvedené uznesenie je aj v rozpore s právnym názorom vysloveným Ústavným súdom SR v Náleze I. ÚS 464/2010-33 zo dňa 10. 02. 2011...

Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 4 Co/180/2010-321 zo dňa 27. 01. 2011 bolo porušené právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky...»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky MUDr. Z. N. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 4 Co/180/2010-321 zo dňa 27. 01. 2011 a rozsudkom Okresného súdu Košice I. sp. zn. 34 C/197/1992-267 zo dňa 15. 03. 2010 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 4 Co/180/2010-321 zo dňa 27. 01. 2011 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadostučinenie sťažovateľke vo výške 16.500,- €... k rukám právnej zástupkyne sťažovateľky.

4. Krajský súd v Košiciach je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 261,82 €... do 15 dní od doručenia tohto nálezu k rukám právnej zástupkyne sťažovateľky.“

Zároveň sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) rozhodol o dočasnom opatrení, ktorým by odložil vykonateľnosť právoplatného rozsudku okresného súdu č. k. 34 C 197/1992-267 z 15. marca 2010 do rozhodnutia ústavného súdu o jej sťažnosti. Túto svoju požiadavku odôvodnila tým, že vykonaním tohto rozhodnutia „*môže dôjsť k vážnemu zásahu do majetkovej sféry sťažovateľky, ktorá je vdovou starajúcou sa o neplnoleté dieťa*“.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon

neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 197/1992 a jeho rozsudkom z 15. marca 2010 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 180/2010 a jeho rozsudkom z 27. januára 2011.

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 34 C 197/1992 a jeho rozsudkom z 15. marca 2010

V súvislosti s namietaným postupom okresného súdu v označenom konaní a jeho rozhodnutím z 15. marca 2010 ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom (sťažovateľkou) označených práv alebo slobôd oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho (jej) sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých v súvislosti s napádaným postupom a rozhodnutím okresného súdu sťažovateľka namieta v konaní pred ústavným súdom, neposkytuje iný všeobecný súd na základe sťažovateľke dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jej práv.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka mala možnosť domáhať sa preskúmania napádaného postupu okresného súdu (aj v súvislosti s námietkou požadovaného zaplataenia súdneho poplatku za podané odvolanie) a jeho rozsudku č. k. 34 C 197/1992-267 z 15. marca 2010 využitím riadneho opravného prostriedku, a to odvolania, ktoré sťažovateľka napokon aj využila. Na základe ňou podaného odvolania sa krajský súd v rozsahu svojho preskúmacieho revízneho oprávnenia musel vo vzťahu k rozsudku okresného súdu v podstate vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľka na adresu tohto rozhodnutia okresného súdu uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti (vo vzťahu k okresnému súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co/180/2010 a jeho rozsudkom z 27. januára 2011

2.1 Sťažovateľka, ako to uvádza v sťažnosti, rozsudok krajského súdu považuje za nezákonný, pretože krajský súd sa v jeho odôvodnení nevysporiadal s jej tvrdeniami o protizákonnosti prvostupňového rozhodnutia. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že

nespokojnosť sťažovateľky pramení predovšetkým z rozhodnutia všeobecných súdov vo vzťahu k vyporiadaniu členského podielu k družstevnému bytu. V ďalšom sťažovateľka uvádza, že odvolací súd arbitrárne rozhodol o jej návrhu tým, že svoje právne závery riadne neodôvodnil. Rozhodnutie krajského súdu považuje za nepresvedčivé.

V súvislosti s namietaným postupom a rozhodnutím krajského súdu ústavný súd v prvom rade podotýka, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či sú, alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav.

Inými slovami, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05, II. ÚS 127/07). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov, prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

Krajský súd svoje rozhodnutie vo vzťahu k otázke namietanej sťažovateľkou odôvodnil takto:

„Prvostupňový súd svojím rozsudkom rozhodol tak, že vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov tak, že určil, že do výlučného vlastníctva navrhovateľky pripadá:...

19. hodnota člens. podielu SBD II Košice vo výške 68.800,- €...

...do výlučného vlastníctva odporcu pripadá:...

Navrhovateľka je povinná zaplatiť odporcovi na vyrovnanie titulom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov sumu 33.844,175 EUR, v lehote 60 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Navrhovateľka a odporca sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok za konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vo výške 1.430 EUR v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet Okresného súdu Košice I.

Navrhovateľka a odporca sú povinní nahradiť štátu trovy, ktoré štát platil, každý vo výške 373,83 EUR v lehote do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet Okresného súdu Košice I...

Svoje rozhodnutie založil na zistení, že navrhovateľka sa návrhom domáhala vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov konania s odôvodnením, že po rozvode sa s odporcom na jeho vyporiadanie nedohodli...

Z pripojeného spisu Mestského súdu v Košiciach sp. zn. 20 C/425/1989 súd zistil, že rozsudkom č. k. 20 C/425/89-7 zo dňa 15. 5. 1989 bolo zrušené právo spoločného užívania účastníkov konania k bytu nachádzajúcemu sa v K. na ulici... s tým, že byt bude naďalej užívať navrhovateľka ako členka družstva. Zároveň bola odporcovi uložená povinnosť vypratať byt do 15 dní po právoplatnom a vykonateľnom rozhodnutí národného výboru o tom, že mu bol pridelený náhradný byt alebo poskytnuté náhradné ubytovanie. Doplňacím rozsudkom č. k. 20 C/425/1989-23... súd doplnil výrok rozsudku tak, že odporcovi právo užívať byt zaniká a je povinný vypratať byt do 15 dní po právoplatnom a vykonateľnom rozhodnutí národného výboru o tom, že mu bol pridelený náhradný byt alebo poskytnuté náhradné ubytovanie. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 31. 10. 1989, v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Co/293/1989-28 zo dňa 26. 9. 1989.

Súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctva, odvetvia pozemné stavby, odhad hodnoty nehnuteľností a uložil súdnemu znalcovi určiť všeobecnú hodnotu nehnuteľnosti – bytu..., podľa stavu nehnuteľnosti ku dňu rozvodu manželstva a podľa cien platných v čase rozhodovania o vyporiadani BSM.

Zo znaleckého posudku Ing. S. S. č. 2/2009 zo dňa 19. 1. 2009 súd zistil, že súdny znalec vypracoval znalecký posudok podľa stavebno-technického stavu posudzovanej

nehnutelnosti v roku 1989. Zo záveru znaleckého posudku je zrejmé, že všeobecná hodnota predmetnej nehnuteľnosti činí 68.800 EUR (2.072.669,- Sk).

Vo vyjadrení k znaleckému posudku navrhovateľka namietala, že postup súdu spočívajúci v nariadení znaleckého dokazovania nepovažuje za správny z dôvodu, že predmetný byt nepatrí do BSM. Uvedené tvrdenie odôvodňovala poukazom na prechodné ustanovenie § 871 ods. 1 Občianskeho zákonníka (prijaté zákonom č. 509/1991 Zb., ktorým bol novelizovaný Občiansky zákonník s účinnosťou od 1. 1. 1992), podľa ktorého sa právo osobného užívania bytu vzniknuté podľa doterajších predpisov, ktoré trvá ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona, mení dňom účinnosti tohto zákona na nájom a spoločné užívanie bytu a spoločné užívanie bytu manželmi sa mení na spoločný nájom. Navrhovateľka mala za to, že v dôsledku právoplatného rozsudku Mestského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C/245/1989, ktorým bolo rozhodnuté o zrušení práva spoločného užívania bytu a o tom, že byt bude ďalej užívať navrhovateľka, odporcovi už od roku 1989 nesvedčilo právo užívania družstevného bytu, ani členstvo v družstve a preto, s poukazom na vyššie citované ustanovenie Občianskeho zákonníka, sa na nájom zmenilo len právo osobného užívania bytu navrhovateľky. Navyiac, predmetný byt v priebehu konania o vyporiadanie BSM stal výlučným vlastníctvom navrhovateľky a preto do BSM nepatrí. Navrhovateľka mala za to, že z uvedeného dôvodu je zisťovanie trhovej ceny bytu irelevantné a ako dôkaz predmetný znalecký posudok v konaní nemôže byť použitý. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre č. k. 6 Co/113/2006 zo dňa 10. 10. 2006, z ktorého vyplýva právny názor, že pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorého predmetom je vyporiadanie hodnoty predtým spoločných práv a povinností spojených s užívaním družstevného bytu, sa vychádza z obvyklej ceny týchto práv ku dňu zániku spoločného členstva rozvedených manželov v družstve.

Z nájomnej zmluvy (č. l. 152 spisu) súd zistil, že S. K., so sídlom v K. ako prenajímateľ a navrhovateľka ako nájomkyňa uzavreli dňa 15. 3. 2002 zmluvu o nájme štvorizbového družstevného bytu s príslušenstvom bytového domu R-2-C... Zmluva bola uzatvorená na dobu neurčitú počnúc od 1. 3. 2002.

Zo zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu (č. l. 159 spisu) súd zistil, že S. K. ako prevádzajúci a navrhovateľka ako členka družstva a nadobúdateľka dňa 17. 5. 2002

uzavreli zmluvu, ktorej predmetom bol prevod vlastníctva k bytu č. 1 na prvom poschodí vo vchode... v K., ako aj príslušného spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu. Vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností bol povolený dňa 10. 6. 2002 pod č. V 1032/2002...

Predmetom vypořádania BSM je.. členský podiel v družstve ako pôvodné spoločné majetkové právo manželov.

Z ustálenej súdnej judikatúry vyplýva, že ak manželom za trvania manželstva vzniklo nielen právo spoločného užívania družstevného bytu, ale aj spoločné členstvo v bytovom družstve, potom hodnota členských práv a povinností spojených s užívaním tohto bytu je spoločnou majetkovou hodnotou manželov. Súdny preto musia pri vypořádání BSM prihliadnúť k tejto majetkovej hodnote, rovnako ako aj k iným majetkovým hodnotám, ktoré sú pre rozvedených manželov spoločné a nadväzujú na ich potrebné spoločenstvo a rozhodnúť o tom, ktorému z manželov má táto hodnota pripadnúť. Hodnota členských práv a povinností by samozrejme nemala pripadnúť tomu z manželov, ktorý stratil právo spoločného užívania bytu a tým aj členstvo v družstve, takže rozhodnutie o tom, komu z manželov má členský podiel pripadnúť, bude závisieť predovšetkým na tom, ktorý z nich bude ako člen družstva byt ďalej užívať, a to či už na základe dohody rozvedených manželov alebo na základe právoplatného rozhodnutia súdu. Pôvodne súdy pri vypořádání členského podielu v stavebnom bytovom družstve prihliadali k zostatkovej hodnote členského podielu. Tento právny názor bol vývojom prekonaný. Členský podiel sa stal legálnym predmetom obchodu a súdna prax pri jeho vypořádání vychádza z jeho trhovej hodnoty. Konkrétne to znamená, že je treba vychádzať z toho, aká je hodnota vypořádavaného členského podielu v dobe rozhodovania súdu, keby bol v stave, v akom bol v dobe zániku spoločného členstva bývalých manželov v družstve. Trhová hodnota pritom vyjadruje cenu, ktorú by bolo možné dosiahnuť za prevod členského podielu v družstve v rozhodnej dobe a mieste.

V danom prípade ku dňu rozvodu manželstva, a teda aj ku dňu zániku BSM nepochybne existovalo spoločné majetkové právo účastníkov konania, predstavujúce ich členský podiel v bytovom družstve. Je nepochybne, že v dobe do troch rokov od zániku manželstva súd rozhodol o zrušení práva spoločného užívania rozvedených manželov k družstevnému bytu, ako aj o tom, kto z nich bude ako člen družstva ďalším užívateľom bytu, čím zo zákona zaniklo spoločné členstvo rozvedených manželov v družstve, z čoho

potom vyplýva, že členský podiel náleží už iba navrhovateľke. Rozhodnutie súdu o zrušení spoločného nájmu (užívania bytu) a o zániku spoločného členstva sa však nezaobera vyporiadaním hodnoty členského podielu, čo znamená, že o tejto otázke sa musia rozvedení manželia buď dohodnúť alebo o nej rozhoduje súd, a to buď v rámci konania o vyporiadanie BSM, pokiaľ bol návrh na vyporiadanie podaný včas (do troch rokov od zániku manželstva) alebo na návrh jedného z bývalých manželov na úhradu polovice hodnoty členského podielu v družstve (pokiaľ návrh na vyporiadanie BSM v zákonnej lehote podaný nebol).

V zmysle vyššie uvedených zásad je zrejmé, že vzhľadom k tej skutočnosti, že navrhovateľka bola určená za výlučnú užívateľku predmetného družstevného bytu, súd rozhodol o tom, že hodnota členského podielu v družstve pripadá navrhovateľke.

Zo znaleckého posudku Ing. S. S. súd zistil, že všeobecná (trhová) hodnota bytu v čase vyporiadania, podľa stavu, v akom tento bol v roku 1989, a teda v čase, kedy došlo jednak k rozvodu manželstva, ako aj k rozhodnutiu súdu o zrušení práva spoločného užívania rozvedených manželov k bytu, je 68.800 EUR. Odporcovi, ktorý sa nestal výlučným členom družstva a užívateľom družstevného bytu teda titulom vyporiadania patrí čiastka predstavujúca polovicu trhovej hodnoty členského podielu. V danom prípade nebolo potrebné pri určení trhovej hodnoty zohľadňovať v zmysle obvyklého súdneho postupu ani trhovú hodnotu náhradného bytu, hoci práve na zabezpečenie takého bytu bola viazaná povinnosť odporcu vypratať sa z predmetného družstevného bytu. Povinnosť zabezpečiť náhradný byt nebola viazaná na navrhovateľku, ale v zmysle pôvodnej právnej úpravy mal o pridelení náhradného bytu, resp. náhradného ubytovania rozhodnúť príslušný národný výbor, čo sa však v dôsledku zmeny právneho režimu v spoločnosti nestalo. Je však zrejmé, že navrhovateľka nemusela vynaložiť finančné prostriedky na zabezpečenie náhradného bývania pre odporcu, ale odporca, ako to vyplynulo z vyjadrenia účastníkov, sa v podstate svojho práva bývania (resp. práva užívania predmetného bytu) vzdal a svoju bytovú otázku si vyriešil sám, zadovážením bytu z vlastných finančných prostriedkov po zániku manželstva. Aj z uvedených dôvodov súd považoval za spravodlivé vyporiadať hodnotu členského podielu v družstve tak, že odporcovi, ktorý sa nestal výlučným členom družstva a užívateľom družstevného bytu, prináleží čiastka vo výške polovice trhovej hodnoty členského podielu.

Po sčítaní aktív, ktoré podľa rozhodnutia súdu dostal každý z účastníkov konania, súd zistil, že táto hodnota je rozdielna, a preto bolo povinnosťou súdu samostatným výrokom rozhodnúť o tzv. vyporiadacom podiele a teda o sume, ktorú je jeden z účastníkov konania povinný zaplatiť druhému tak, aby každý z nich (za predpokladu rovnakej veľkosti ich podielov) dostal súhrnne rovnakú hodnotu...

Občiansky zákonník pri vyporiadaní BSM vychádza z toho, že podiely manželov na spoločnom majetku sú rovnaké. Hoci zákon dáva súdu možnosť, aby výška podielov bola určená aj v inom pomere, súd v tomto prípade nezistil žiadne významnejšie okolnosti, na ktoré by bolo potrebné pri vyporiadaní prihliadať a ktoré by výšku podielov ovplyvnili tak, že by tieto podiely na spoločnom majetku neboli rovnaké. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, vzhľadom k tomu, že hodnota majetku, ktorá pripadla do výlučného vlastníctva navrhovateľky je vyššia, je zrejmé, že na vyrovnanie podielov tak, aby boli rovnaké (35.749,865 EUR), by bola navrhovateľka povinná titulom vyporiadania zaplatiť odporcovi sumu 33.461,775 EUR. Výška tejto náhrady sa však vzhľadom na zohľadnenie finančných prostriedkov zaplatených po zániku manželstva na spoločné dlhy zvyšuje o rozdiel medzi tým, čo vynaložila navrhovateľka a tým, čo vynaložil odporca (712,09 EUR - 329,695 EUR), t. j. o sumu 382,395 EUR. Súd preto rozhodol, že navrhovateľka je povinná zaplatiť odporcovi na vyrovnanie titulom vyporiadania BSM sumu 33.844,175 EUR v lehote do 60 dní od právoplatnosti tohto rozsudku...

Odvolačí súd vec na základe podaného odvolania prejednal bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O. s. p. s tým, že bolo verejne vyhlásené rozhodnutie dňa 27. 1. 2011 o 9,10 hodine v pojednávacej miestnosti s tým, že na úradnej tabuli krajského súdu bolo toto vyvesené dňa 21. 1. 2011 a zvesené dňa 27. 1. 2011.

Podľa ust. § 219 ods. 2 O. s. p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolačí súd sa stotožňuje s výsledkami vykonaného dokazovania ako aj so správnosťou rozhodnutia, ktoré v svojom rozhodnutí aj citoval, pokiaľ ide o sporné predmety vyporiadania.

Ďalej je treba povedať, že už návrh bol podaný v roku 1989, čiže je potrebné, aby sa tieto pomery usporiadali. Pokiaľ ide o veci, ktoré boli sporné, tak aj odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa ako hodnotil výsledky vykonaného dokazovania a podrobne zdôvodnil každú spornú položku.

Najzávažnejším predmetom vyporiadania je byt a tú si je potrebné osvojiť výsledky súdu prvého stupňa. Stavebné bytové družstvo a navrhovateľka ako členka družstva uzavreli zmluvu, o ktorej predmetom bol prevod bytu, náhradný byt odporca v zmysle rozsudku nedostal. Navyiac si z vlastných finančných prostriedkov zakúpil byt.

Pokiaľ ide o odvolanie, že podľa zmluvy súd vychádzal zo všeobecnej ceny bytu, je nepochybne aj podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, že všeobecnou cenou členského podielu v bytovom družstve je cena, za ktorú je možné v danom mieste a čase nadobudnúť alebo predať členské práva a povinnosti k bytu porovnateľnej veľkosti, polohy, vybavenia, veku a podobne. Obvykle sa táto cena bytu (takže to je tá trhovú cenu) zisťuje porovnaním s už realizovanými predajmi a kúpami podobných bytov v danom mieste a čase.

Nepochybne súd pri dokazovaní z tohto vychádzal a preto odvolacie námietky sú neopodstatnené. Z týchto dôvodov bolo potrebné potvrdiť rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle ust. § 219 O. s. p..“

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajský súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu považoval za správny, a teda prečo ho bolo potrebné potvrdiť.

V podstate sa odvolací súd stotožnil so závermi prvostupňového súdu a tieto závery do svojho rozhodnutia prevzal. Tento postup mu umožnilo znenie ustanovenia § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. V tomto zmysle preto možno právne závery okresného súdu, na ktoré krajský súd poukázal, považovať za aj jeho právne závery. V súvislosti s námietkou sťažovateľky, že v odôvodnení rozhodnutia druhostupňového súdu absentujú odpovede na jej argumenty, ústavný súd poznamenáva, že

aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zaoberajúcou sa požiadavkami na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že tento článok dohovoru zaväzuje síce súd odôvodniť svoje rozhodnutie, to však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. A preto skutočnosť, či v danom prípade boli dodržané základné požiadavky spravodlivého procesu, možno podľa záverov ESLP posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 288). Z uvedeného preto možno vyvodiť záver, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby spravodlivé súdne rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty účastníka konania a aby mu dalo jasnú a zreteľnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému (obdobne napr. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 260/07).

V každom prípade postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda krajský súd v danom prípade neporušil označené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), resp. právo na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru). Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojim vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským

súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

2.2 Sťažovateľka v sťažnosti pred ústavným súdom ďalej namieta, že krajský súd neprihliadol na jej stanovisko doručené 4. februára 2011, ktoré podala k vyjadreniu odporcu (z 11. júna 2010), pretože krajský súd vo veci odvolania rozhodol už 27. januára 2011, pritom predtým jej na vyjadrenie poskytol lehotu 10 dní, ktorú dodržala.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľky v tejto časti je potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Podľa § 236 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Nemožnosť vyjadrenia sa pred všeobecným súdom, resp. neprihliadnutie na vyjadrenie sa účastníka konania možno podľa názoru ústavného súdu v tejto súvislosti považovať za odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom.

Sťažovateľka teda v tomto prípade mala možnosť využiť jej dostupný prostriedok nápravy v podobe mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania, na základe ktorého by bol Najvyšší súd Slovenskej republiky oprávnený a zároveň povinný preskúmať zákonnosť postupu krajského súdu v odvolacom konaní. Existuje teda iný súdny orgán oprávnený poskytnúť ochranu základnému právu sťažovateľky, preto v zmysle ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy a v ňom zakotveného princípu subsidiarity ústavný súd nemá dostatok právomoci v tejto časti sťažnosti konať, a z tohto dôvodu ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ako aj rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov právneho zastúpenia je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti nezaoberal.

Rovnako bolo vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bez právneho dôvodu zaoberať sa návrhom sťažovateľky na rozhodnutie o dočasnom opatrení.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2011